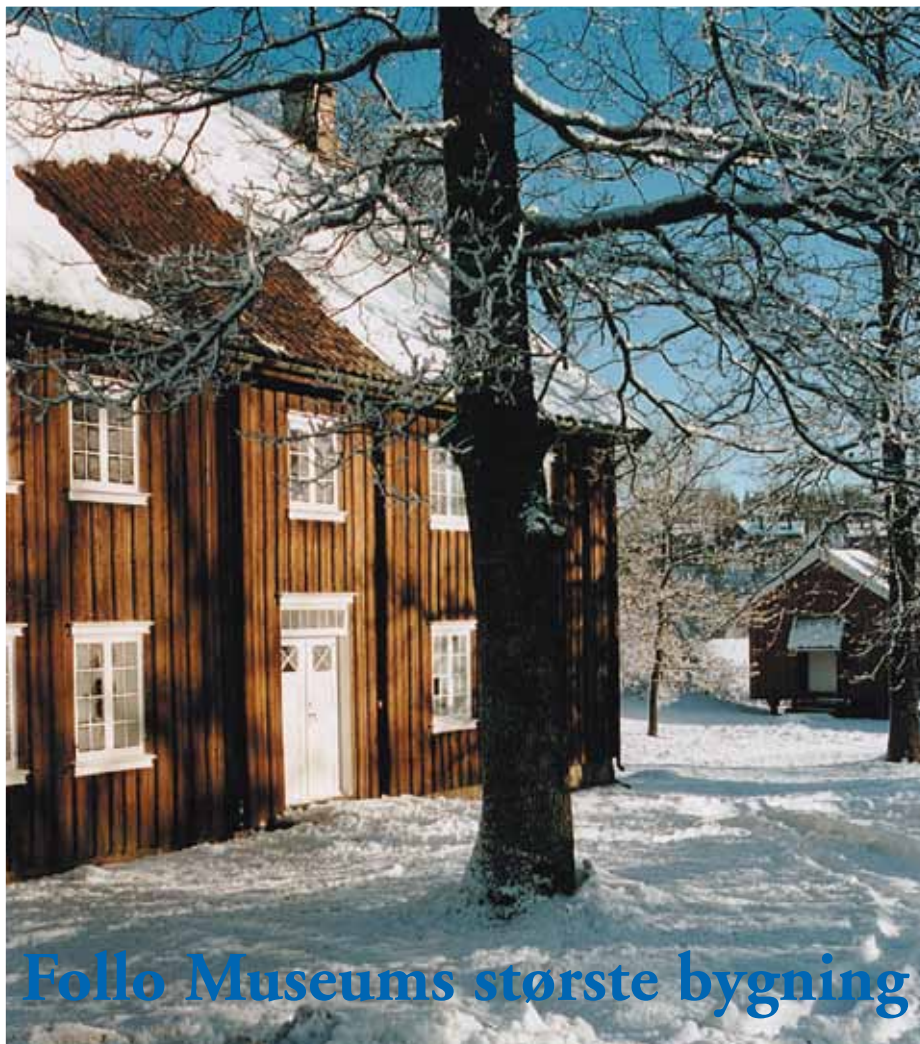

Pensjonist-nytt

NR. 1 - MARS 2001 - ÅRG. 21

Utgitt av pensjonister ved Frogn Eldresenter

Follo Museums største bygning

Så er tusenårsskiftet over, og vi er langt inne i hverdagen igjen. Godt, sier de fleste av oss eldre. Det er hverdagen vi kan best. Og den er som før. Vi husker at 2000-året begynte med et voldsomt fyrverkeri, og det sluttet det også med. Innimellom fylte Badet 100 år. Det ligger der som før, og det gjør også Parken, ja, mesteparten av den gamle bebyggelsen også. Biologen står der, Kirken og Eldresenteret.

Ved inngangen til dette året, er det grunn til å holde øynene åpne. For det skjer ting som gjør at nettopp vi eldre, som kjenner denne byen, bør skjerpe oss. På den ene siden av byen skjæres det et godt stykke av Flatåsen, på den andre siden – tvers over fjorden – står lange, militære tradisjoner på Oscarsborg i fare. Det skjæres litt her og litt der i byen og omegn. De fleste av oss har opplevd Flatåsen som lekegrind, og vi har opplevd Oscarsborgs storhetstid og dens enorme betydning for Drøbak.

Nå gjelder det at det ikke skjæres mer av Drøbaks sjel og legeme. Vi eldre har sett hvordan forandringene har sneket seg inn på oss. De gled bare vekk fra oss: kolonialforretningene, bakeriene, melkebutikkene, bryggemiljøene og lekeplassene; inn kom restauranter og alle slags former for moderne underholdning. Lekeplasser for unger forsvinner. Vi eldre må la våre røster høres. Forandringer må vi tåle, men ikke at byens sjel og legeme beskjæres.

I dette nummeret har vi laget et tema om hvordan barn og ungdom hadde det før krigen i badebyen vår. De hadde tumleplasser i skog og mark og ved sjøen, lekeplasser nok, og de brukte mulighetene. Det var liv og røre. I dag ser man lite til ungdomsliv, og noe av det er dessverre negativt. Vi mener ikke at vi skal tilbake til livet som det var «i gamle dager». Det er bakstreversk. Ungdoms- og barns oppvekstliv må finne nye former, men det må være innhold i det. Der kan vi eldre bidra mye ved å fortelle barn og barnebarn og den oppvoksende slekt at det går an å finne former som gjør at de unge ikke behøver å gjenta og gjenta at «Vi har ikke noen steder å være, ikke noen steder å gå». Og vi kan ikke bare fortelle, men også bidra til å hindre at mulighetene beskjæres. Passer vi ikke på, kan etterslekten oppleve at både resten av Flatåsen, Brunskauken og store deler av marka forsvinner – slik Bankløkka og Holmedammen gjorde sammen med et vitalt oppvekstmiljø.

I året som ligger bak oss, gikk mange markante og initiativrike mennesker som hadde sin oppvekst i mellomkrigsårene i Drøbak bort. De skapte liv i skole, handel, politikk, sport og friluftsliv. Vi som er igjen av denne generasjonen må bidra til å verne om Drøbaks liv og sjel. Vi kan ha mye å gi selv om vi er blitt gamle.

REDAKSJONEN

Lilly og Willy Færgestad	64 93 04 81	Sverre H. Christophersen	
Rolf Dimar	64 93 02 39	Karl Garder	64 93 90 35
Reidun Iversen	64 93 32 78	Arne Nesje	64 93 07 13
Bernhard Magnussen	64 93 04 89		

Tur-orientering er trim

Det står det på kontrollkortet, og det kan vi som deltar i denne aktiviteten, skrive under på. Det er ikke bare trim, det er også morsomt og spennende. Å finne posten er nesten som å vinne i lotteri, særlig når kompasset fører oss rett på. Vi kommer på nye, ukjente steder, og den største utfordringen er når vi kommer til ulendt og bratt terreng og tett buskas. Dette klarer vi – noen ganger må vi klatre, ake på baken, gi hverandre en hjelpende hånd og bruke tid. Men når sant skal sies så er det jo noe forskjell på hvem av oss som oftest trenger en hjelpende hånd.

Det er vel riktig å fortelle at en av oss ble bitt av huggorm i en finger under en ake- eller klatretur, så nå tar vi med hansker for sikkerhets skyld.

Vi er 3 damer i relativt høy alder, d.v.s. pensjonister, som har funnet ut at alderen er ingen hindring. Vi går i allslags vær, vi må stå på, for vi går til gull. Vi klarte det i fjor og vi skal klare det i år også. Vi vet det, for vi er nesten der når dette skrives.

Det er forskjellig vanskelighetsgrad på postene, fra 6 til 13, det er i alt 60 poster og 400 poeng er gull.

Postene er plassert på 3 områder: Seiersten, Slottet og Ekeberg, og for å komme til utgangspunktet er man stort

sett avhengig av bil. Vi møtes på Bankløkka hver søndag morgen og blir enige om hvilket område vi skal angripe. Vi må gi ros til dem som hvert år klarer å plassere poster på nye steder – steder vi sjelden kommer til ved vanlig turgåing.

Vi møter få turgåere når vi er ute, dessverre altfor få turorienterere. Av og til treffer vi en gjeng hyggelige og blide karer, også pensjonister. De orienterer

ikke, men «går tur». Vi sier også at turen er det viktigste, men vi er veldig fornøyd når vi finner postene.

Vi går ikke på tid – vi kan bruke både 3 og 4 timer og mer på en 2-3 poster,

og vi tar oss også tid til en rast eller to, men som oftest blir det bare et par vannpauser.

Vi har hatt et par stevnemøter med Karl Garder når vi har tatt postene inne i Skaubygda. Han har gått på våre premisser – vi har alle tatt ut kompassretningen hver for oss, og han har fortalt oss litt historie og snakket om de stedene vi har passert på turen. Det er virkelig mange fine turområder i Skaubygda.

Vi anbefaler flere pensjonister å prøve seg på turorientering, det er trim og veldig morsomt og spennende, og det er noe å se frem til når våren nærmer seg. Drøbak-dilten arrangeres hvert år av DFI.

Sigrid, Else og Olly

Hovedbygningen fra søndre Børsum i Ås

Gjenreist på Follo Museum 1961-62. Åpnet for publikum i 1968

Børsumbygningen er et laftet tømmerhus, oppført i to fulle etasjer, med midtgang og fire rom i hver etasje. Dette utseende fikk huset omkring 1820. Den eldste delen av huset, til høyre for midtgangen, var opprinnelig et svalgangshus, årstallet 1747 på en takbjelke viser trolig byggeåret for denne delen av huset.

Ved påbyggingen fikk Børsumbygningen, i pakt med tidens mote, en symmetrisk fasade med mange vinduer. Samtidig ble takrøstet snudd 90°. Den nye delen av huset mangler ildsted og har trolig bare blitt brukt sommerstid.

Gjenreisning på Follo Museum

På Børsum var bygningen i bruk som våningshus frem til 1942. Deretter var deler av bygningen leiet ut til gårdsfolk helt til 1956. Follo Museum kjøpte bygningen alt i 1957, og i 1968 ble den åpnet for publikum som museumsbygning etter iherdig innsats fra bondekvinnelagene i Follo. De hadde påtatt seg oppgaven å vaske ned og innrede hvert sitt rom.

Snekkermeister Sverre Sørensen, en håndverker av den gamle gode skolen, sto for nedtaking og gjenreisning av bygningen i tunet på Follo Museum. Interiør og eksteriør skulle gjenskapes så nær opp til det opprinnelige som mulig. Mange bygningsdeler var for dårlige til gjenbruk. Disse ble enten erstattet av nylagde

kopier eller av identiske bygningsmaterialer fra andre gamle hus: Sten til gråstensmuren under bygningen ble hentet fra den gamle prestegården på Seiersten.

Den ødelagte hovedporten ble erstattet med dør fra hovedinngangen til den ærverdige Hauff-gården i Drøbak. Vindusrammer, innvendig panel og listverk ble stort sett hentet fra bygårder i Oslo, mange ble revet på den tiden. Listverket rundt hovedporten ble bestilt fra Frogn Trevarefabrikk og ytterkledningen ble kjøpt fra Trømborg sag og høvleri. Sørensen lette etter passende bygningsdeler over alt, men vindusbeslag og hasper fant han det enklest å lage selv.

Børsumbygningen som bolig

Follo Museum har også fått noen opplysninger om Børsumbygningen fra tidligere eiere: Reidar Kjuus som kjøpte Børsum s. i 1930, og Ingrid Kristine Aas, f. Kjærstad 1906. Hun bodde i Børsumbygningen 1926-1930. Hennes svigerfar, Ole Johan Aas kjøpte Børsumgården i 1889.

Børsumbygningen har midtgang med trapp opp til annen etasje. Den eldste delen av huset, til høyre for midtgangen, har dagligstue og kjøkken i første etasje, soverom og vevstue i andre. I nybygget på venstre side av midtgangen er finstue, kammers og melkebod, ovenpå er der tørkeloft og kammers.

Hovedbygningen fra Søndre Børsum i år 1957.

Kjøkkenet har både grue og jernkomfyr, vanlig fra omkring 1870. Jernkomfyren satt inne i grua, uten ben. Senere ble deler av grua hogd bort for å gi plass til elektrisk komfyr. Vannpumpe og utslagsvask kom i 1930 åra. Kjøkkenet var ellers innredet med kjøkkenbenk i samme panel som veggen, tallerkenrekke. Under vinduet ved grua var det benk med plass til vannbøtter. Der var stort kjøkkenbord med skuff, langbenker og på veggen mot dagligstua knagger til yttertøyet. Ifølge Aas og Kjuus hadde det i kjøkkenet også vært et spiskammers, «brakke», med brukket hjørne og døråpning rett overfor grua. Merker i takbjelken viser hvor dette sto. Sverre Sørensen ville helst tolke disse merkene som spor etter skapseng; det var her tjenestejenta la seg til ro, trakk lemmen for og låste på innsiden med kroken.

Melkeboden, rett overfor kjøkkenet hadde støpte sementkummer og hyller langs veggene. På museet ble dette rommet innredet som kontor og arkiv for museets første styreformenn.

Dagligstua hadde malt brystnings-

panel og rappede vegger med gråblå tapet, det var sparsomt møblert. Når det var kaldt satte Kjuus seng i kroken mot kjøkkenet.

Finstua har på museet blitt stående med bare tømmervegger. Men i Ingrid Aas sin tid var der tapet Hun husket også at svigerfaren fortalte om en tapet i blått og gull da han var der for å skrive under kjøpekontrakt. Biedermeiermøblementet som dominerer finstua er gave fra Agnes Folkestad. Hun var født i Børsumbygningen og mente at det en gang hadde stått der.

Alle hus gjennomgår forandringer. Da familien Kjuus flyttet inn i ny bolig, ble finstua omgjort til vognskjul, senere fikk sønnene også bruke rommet til motorsykkkelverksted.

Kammerset innenfor finstua var brukt som sengekammers. Også dette har vært tapetsert.

Fra **gangen** går det trapp opp til 2. etasjen. Den nåværende trappen var ny i 1935. Da ekteparet Kjuus fikk barn,

Forsettelse side 30

Ungdomsleker i gamle Drøbak

«A'vei – a'vei – her kommer jei».

Oppover Storgata fór de, slo med rognbær-kjeppen på tønnebåndene så de rullet i god fart mot Torvet. For her skulle det kappes om hvem som var best til å «slå på hjul». Rundt fontenen snudde de ledende ungene med Theien-guttene og Sandved-guttene i teten og med Bråtan-gjengen med Leif Martinsen hengende etter for full hals tilbake mot Brygga. Plassen utenfor Dampskibsekspedisjonen var målet. På veien passerte de raske guttene roligere småpiker som kastet ball mot veggen på «Åttekanten» der Molle Christensen og Dosta Røslie og andre jenter holdt godt på de hvite ballene som de bar rundt halsen i nettene sine, for det hendte at «Åsgårdsreien» var ute etter å bruke jentenes kjæreste leketøy som fotball. På brygga så de raske guttene småkarer i lek med å «kappe land» og kaste på stikka, mens noen lå med trynet ned i sprekkene i bryggeplankene og rompa i været for å titte etter fisk.

Ved tusenårsskiftet dukket det opp i

Skriv til oss

På grunn av de store forskjellene i barn og ungdoms oppvekstvilkår nå og før krigen, er søkelyset satt på forholdene i mellomkrigstiden. Pensjonist-nytt har i all enkelthet tatt for seg tilstandene slik de var i Drøbak da, og spandert flere sider på det. Vi har ikke vært så flinke til å ta opp forholdene i Frogn, slik de var i mellomkrigstiden. Nå ser vi frem til fylldige innlegg fra folk i Frogn som beretter om oppveksten der. Sett deg ned og skriv til oss!

avisere og blader, i klubber og foreninger og i offentlige fora spørsmålet om hva ungdom drev med i fritiden i mellomkrigsårene. For i årene etter krigen kom stadig mer påtrengende rop fra ungdommen opp: «Vi har ikke noe sted å være!» – «Vi har ikke noe å gjøre!».

«Dra hjem», skrev noen i innlegg i avisene. Men så dukket problemene opp. Både mor og far begynte å arbeide, oppløsning i hjemmene ble mer alminnelig, byggevirkosomheten tok fritidsarealer, ungene kom med krav, de skulle bringes til steder «der det var noe å gjøre», lekeplasser skulle bygges ferdig ut med apparater, skibakker skulle gjøres ferdige, fotballbaner anlegges. Alt skulle legges ferdig, det ble en fremmed tanke å gjøre noe selv..

Og så ble det fart i diskusjonene om hva mellomkrigsungdommen drev med i fritiden.

Når det gjelder Drøbak vet vi heldigvis en god del om det. Det finnes skrevet ned i gamle brev, i avisene, og ikke minst lever det ennå en del mennesker som var unge i den tiden, De kan berette om at fritidsproblemer hadde ikke ungene. Det var lite tagging, lite hærverk, få kontakter med politiet, lite alkohol blant unge, ingen narkotika, men veldig mye lek.

Og så opplevde de aller fleste at de ble «ropt inn» ganske tidlig på kvelden. Da var det ingen bønn. Og skulle noen å ha greid å snike seg unna, så varte det ikke lenge før det offentlige Drøbak grep inn og leste deg teksten enten det nå var folk fra brannvakta, politiet, lærere, bryggeformann, tollboden eller losvesenet. Marsj hjem, ellers risikerte du en på

Å spikke båter og seile med dem på grunna, var noe av det morsomste småguttene kunne gjøre.

Dette lekte de med

Vi har sett i første del av dette temaet at guttene drev med å «slå på hjul». Det var hjul med opptil en meter i diameter. De aller fineste var kjøpehjul av stål - helt fine, jevne og slanke og med en flott, ru pinne til å slå med. Men de var dyre, og få hadde dem, så guttene i Drøbak brukte ofte tønnebånd som de fant i fjæra eller på lagerplasser, og skneplassen for denne sporten var gatene, Bankløkka, Torvet eller andre åpne plasser.

Men for guttene var kniven det aller gjevste, og den mest ettertraktede gaven til jul eller fødselsdager. Og kniven ble brukt til et mangfold av ting. Å spikke småbåter var gjevt, for sjøen var nær og der var det også emner å finne blant rekveden, og dammer var det nok av å seile på i utkantene. Barkbåter var særlig populære.

Men kniven ga også muligheter til å lage pil og bue, sprettert og geværer og pistoler. Vi skal komme tilbake til å se at det kunne avstedkomme aktiviteter som ville kalle på overskrifter i aviser i dag, og kanskje et lite besøk av politi.

Kniven ble også brakt til å «kappe

rompa. «Jeg var aldri i tvil om at det var rett hjem når det ble ropt på meg», sier Karl Randin, veteran fra «nordpå». «Vi lekte på Sundbrygga, og i Sundegata med all slags lek. Men klokken 7 (19) smalt det et kanonskudd fra Oscarsborg, og da var det slutt. Jeg bodde hos bestemor, og jeg husker ennå ropet hennes: «Klokka er syv!» Da visste vi at det var inn, selv om sola stod høyt på himmelen.

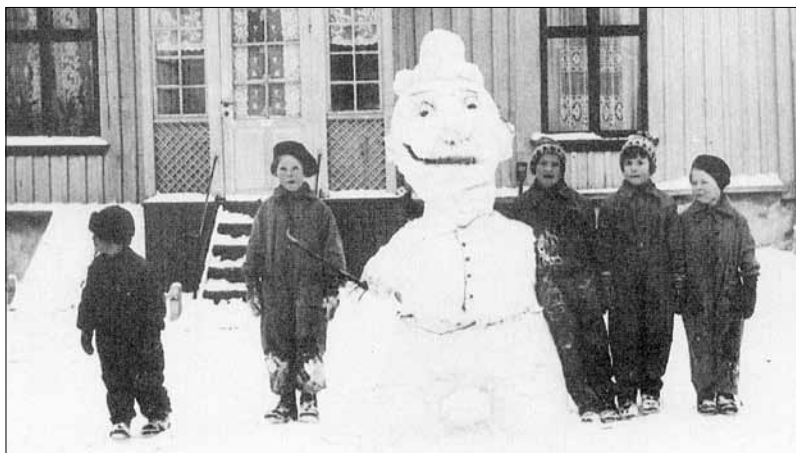
Vi skal se litt på hva barn og ungdom i Drøbak drev med i fritiden: *Rolfot*

land». Man risset opp en ring og kastet kniven så den ble stående i bakken. Der bladet pekte fikk man en sektor som var «min».

Kniven var unnværlig på stranda der det alltid var emner å finne til nær sagt alt mulig, kutte tauverk, skjene blåskjell og finne ting til reparasjoner, for ikke å snakke om at kniven var nesten like viktig som fiskekroken til fiskingen som nær sagt alle unger drev med. Og kniven var også en kjær leke når man kastet den

I trening til kamp på Sykehusløkka (der Rehabiliteringssenteret nå ligger).

Det var morsomt å lage snømenn.

mot vegger, plankegjerdjer og trær for å få den til å sitte godt fast i blinken. Det var nok mye bruk av kniven som i dag ville få foreldre til å skrive i avisen at «Kniv er fali, det».

Og snakker man om «fali» så var det gutter som ikke var frøsne av seg. Karl Randin var med på kjølhaling av seilskuter, klatret i riggen på dem og stupte fra baugspydet i «Bukta». Men han minnes også de lette lekene i Sundegata, Ringeplan og Hagenbakken med å slå ball, vippe pinne, leke med klinkekuler, hoppe paradiset, hoppe bukk og leke gjemsel. Krokket var det også noen som hadde. Det var mange plankegjerdjer i Drøbak før, og det ble nok mange flerrer i buksene og malingflekker etter ville ferder over gjerdene.

Han husker også ungenes lek ved bryggene, spesielt brygga til Gude Andersen nordpå. Det kom innbyggere og feriefolk fra buktene, øyene og pollene i småbåtene sine, så det ble mye interessant for ungene. Og ikke minst kom det militære fra Oscarsborg, og de tok seg ofte en liten forfriskning i stallet ved brygga. Det ble gjerne e'n til, og da

fikk guttungen 10 øre for å hente en ny ølflaske.

Livet til ungene i Drøbak var naturligvis bundet til sjøen, og dermed fiske. Det var nok ikke alle som hadde tilgang til båt, derfor ble det mye fiske fra land – særlig fra de mange bryggene, de offentlige og de private som gikk ut fra husene som lå i strandkanten. Ikke bare ble det kattefisk, noe gikk til middagsmat, men mest var det lek. Gutter kunne være nokså hardhudet. Det var en stund sport å tre korker på «hornene» på ulkene, så de ikke greide å komme under vann igjen.

Det var ikke så mye penger blant folk, så guttene lagde i stort monn sine egne fiskeredskaper - stang av løvtrær, og snøret var ofte av bare hyssing. Fattigdommen som var fremherskende i Drøbak i mellomkrigsårene, gjorde at mange barn og ungdommer måtte fiske som ledd i matforsyningene til familiene.

Men å «ikke ha noe å gjøre» og «ikke noe sted å gå» som mange av dagens ungdommer klager over, det var ukjent.

Rolfot

Dette lekte jentene med

Jentenes lek og fritidssysler i Drøbak var ikke så preget av nærheten til fjorden som guttenes. På mange måter liknet jentenes aktiviteter mye på dem man fant i villastrøkene utenfor Oslo. Og mye «smittet» fra badegjestenes unger. Når det gjaldt utendørs lek var det ball som dominerte. Jentene hadde ball i nett rundt halsen, og var utrettelige i å kaste ballen på husveggene, hagemurer eller plankegjerdjer. Men veggene de brukte måtte være «slette» – ellers ville ballen sprette i gal retning. Å kaste ball var nemlig et «spill» med bestemte regler. Ballen kunne nikkes mot veggen, den kunne kastes bak ryggen og gripes igjen på vei ut fra veggen, den kunne «puttes» under først høyre kne, så venstre og tas imot igjen, den kunne dyttes mot veggen med brystet – det var vanskelig. I det hele tatt måtte man bruke fantasien, bare man passet på å gripe fatt i ballen før man mistet den på bakken, for da var man «ute» – og da stod neste småpике med ball for tur. Vi hadde alltid ballen rundt halsen når vi gikk for å «spørre etter» venninnene, forklarer de fleste jentene.

Vi hoppet mye tau. På skolen var det mye slengtau, for da var vi mange, men hjemme ble det mest én og én. Tauene var nok ofte funn fra stranden eller i bakgårdene til butikkene, men det var nesten alltid noen som hadde fine tau av gummi med trehåndtak. Det var snille besteforeldre, onkler og tanter den gangen også.

Vi hoppet mye paradiset, både på skolen og hjemme. «Flyver'n» var den mest populære. Det hendte også at vi lekte «post og røver». Da var guttene også

med. «Sisten» og «glemsel» var morsomme og spennende leker. Men også jentene «slo hjul» med tønnebånd og gamle felger. Og vi slo ball, ofte sammen med guttene, men de var så voldsomme. Det var også en av grunnene til at vi hoppet bukk for oss selv «Hatti» og «lui». Sykkel var det veldig få som hadde. mimrer ientene, nå både i 70-årene og 80-årene.

Vi var veldig opptatt av glansbilder både ute og inne. Vi laget «puttebøker», gamle skrivebøker som vi brettet slik at vi fikk «lommer», der den vi lekte med

Koppstell var noe av det morsomste Drøbaksjentene drev med.

SCHAU OPTIK SYNSAM

KRISTIAN SCHAU

OFFENTLIG GODKJENT OPTIKER
BRILLER – KONTAKTLINSER

Drøbak Optiske

Sentrumsbygget, Postboks 178, 1441 Drøbak
Telefon 64 93 15 89

Galleri Havstad

Norsk Kunsthåndverk

Personlige gaver
i de fleste prisklasser.

Velkommen til
en liten glad kunstopplevelse!

Storgt. 15, Drøbak, Tlf 64 93 46 55

A.s Drøbak Mek. Verksted

AUTORISERT
RØRLEGGEBEDRIFT

Telefon 64 93 04 43

Niels Carlsensgt. 4, 1440 Drøbak
Telefon: 64 93 55 58

Vi tar imot reparasjoner av smykker og bytter gull

Vimpelfabrikken as

Storgaten 12 – 1440 Drøbak
Telefon 64 93 10 60

AAMODT FYSIKALSKE INSTITUTT

Wienerbrødskjæringa 6
1440 Drøbak
Telefon 64 93 20 11

AKTIESELSKAPET

O. B. Hansen

Lindtrupbakken – 1440 Drøbak – Telefon 64 93 00 27

puttet et glansbilde. Det bildet som lå i lommen, ble byttet med det som ble puttet inn. Kom derimot bildet i den store midtlommen, tapte innputteren sitt glans, og eieren av putteboken var et glansbilde rikere. Mange hadde fine glansbildealbum, og noen av Drøbaksjentene har faktisk tatt vare på albumene i voksen alder. Flere museer er på jakt etter slike og andre jenteleker fra mellomkrigsårene. Folkemuseet har allerede en fin samling.

Papirdukker var veldig populært. På topp i ønskelistene stod store, stive papirark, der det var tegnet en stor dukke, og rundt omkring på arket var fargerike kjoler, kåper, drakter, hatter og sko tegnet inn. Disse ble klippet ut og heftet på papirdukkene med små papirhemper. Men mange av jentene tegnet og farvela klær til dukkene selv også.

Dukker var veldig populært. Det hendte at sjømenn fra Drøbak hadde med seg fine pappmasje' dukker med porselenshode som attpåtil var «sove-dukke». Noen fikk «kjærlighet-påpinne-

vogn» til å kjøre dem i om sommeren og hvit dukkesluffe til vinterbruk. Gjett om disse jentene ble populære og beundret der de skjøv sluffen på kritthvit snø gjennom Drøbaks gater.

Koppestell og kjøkkensaker i miniatyr var til de grader in, og på topp i ønskelister når slektninger dro til kontinentet, England eller USA. Nevenyttige fedre greide nå og da å snekre små dukkestuer som utstyret fikk plass i.

Det er ikke noe rart at Drøbak ble en by med godt amatørteater, for mange av jentene kan fortelle at på bursdager var det ganske alminnelig å spille teater. Det gjaldt å ha fantasien i orden og dikte forestillinger med prinsesser, prinser, konger og dronninger.

En ting er jentene helt enige i: De hadde det aldri kjedelig, de har lite til overs for klagene over at dagens ungdom «ikke har noe sted å være», og «ikke noe å gjøre». Det skulle være unødvendig å bli kjørt rundt til aktiviteter, sitte på kafé osv. Det er mye man kan finne på selv. Ta et initiativ, da vel!

Ingo og Rolfot

Ikke bare engler!

Det var ikke bare hyggelige englegutter som drev uskyldig lek. Det kunne gå voldsomt for seg. «Gjenger» var ikke noe ukjent begrep, og de kunne sloss mot hverandre med all slags våpen – skytevåpen unntatt. Men kraftige spretterter, pil og bue - piler endog med spikertupper – spyd og steiner var i heftig bruk. Det hendte at noen ble såret, men aldri alvorlig, og å oppsøke lege var dødssynd, mens foreldre fikk mange rare forklaringer på blødende sår, «blåveis», hinking og at

hånden ikke kunne brukes til å skrive med på en stund.

Allerede tidlig i århundret kunne Karl Anton Martinsen, «Karl Løkta», fortelle om harde tak. Han kom flyende hjem til moren sin og skrek: «Han Karl har slått i hjel han Harald». Det var på Flatåsen. Einar Høibraaten i «Skjemt og alvor» forteller om grensekrigene mellom «Nordstranda» og «Sørstranda» og mellom Drøbak og Frogn. Raskebekken var grenselinjen og skulle helst ikke

overskrides av «Bønda fra Frogn». Da gjallet kamppropene blant guttene i badebyen.

Men når man ikke hadde en ytre fiende, så var kamplysten stor innen byen, og innen sektorer av byen. «Sørstrandingene» var en sterk gjeng. Guttene som bodde sør for Tollboden og Tollbodbakken, så som Baltzersen-karene, Storrud-guttene, Sandved-bødrene og «Langefinn». Lenger nord bodde en gjeng som het «Filisterne». De var i stor utstrekning allierte, for de var jo også nesten fra Sydpa. De hadde gromme krigere som Harald Guttormsen, Karl «Hauern», tvillingene Kåre og John, «Bybudgutta» med flere.

Men så var det slutt, for lenger nord kom man til den felles fiende, «Midtstrandingene» med base på Flatåsen der de hadde en stenfestning med flotte kastespyd, spretterter, og pil og bue der pilene var stukket ned i utedoene på forhånd! Og våpnene var betjent av stor-karer som Oscar Smed, broren «Streken», Sørbyguttene, Abrahamsen-brødrene, Lallik og mange andre. Så Flatåsen og Brunskauken var kjente skueplasser for gjengoppgjør som i dag ville medført avisoverskrifter, gjengreportasjer og bekymrede foreldre med rop på politi.

Å spikke våpen var en kunst, det var det også å lage gode spretterter der mange sykkelslanger ble kappet opp til strikk. Sprettertene ble nok ikke bare brukt i «krig». Den ble brukt til å skyte på blink med, og dessverre bukket nok en god del fugler under for fulltreff. Bedre var det at rotter og mus led samme skjebne, og rotter var det nok av i Drøbak i denne tiden.

Vi skrev at det aldri ble brukt skytevåpen, Men det var faktisk noen

To karer klar til innsats, her fotografert foran huset som i dag er Badehusgaten 14.

gutter som lagde skytevåpen selv. Skjeftet var jo greit med kniv. Oppå la man messingrør som det ble filt lunteåpning i, så ble krutt fylt i, «bakenden» blokket og ammunisjon i form av metallbiter lagt foran. En fyrstikk i det filte skåret, og vips, der gikk skuddet av. Men noen skade hørte man aldri om.

Men guttene var stort sett fredelige, og mange jobbet som visergutter, de gikk ærender, hjalp til på bryggene, fisket kattefisk, men også middagsmat, og hjalp gamle damer i hagene. Bærplukking var de flinke til, og man så ikke sjelden at guttunger hjalp til med å skylle tøy ved springene etter skoletid.

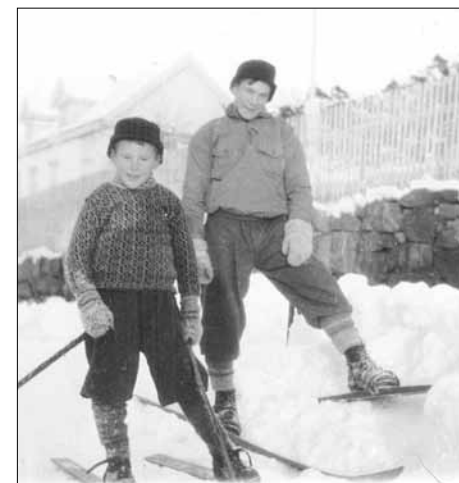
Drøbak var jo heldig som hadde sjøen på den ene siden og skogen på den andre, og det ga rike lekemuligheter fra barhyttebygging til fiskeing. Noe «vet ikke hva vi skal gjøre», var ukjent! *Rolfot*

Med skøyter, ski og ball

Hui, som det går! Bakkene i Drøbak var fulle av unger på kjelke og spark. Ikke noe strøing, nei. Bare litt hestemøkk bremsset meiene her og der. Og lite sannsynlig var det at de ble hindret av biler. Det var ikke flere av dem enn hester, og det gikk an å styre unna. Om kvelden var det ungdommens tur med fiskekjelke og styrestang ned Ørebakkene i vill fart ned til Odalsbekken, og ned Nyveien (Vestbyveien), Gundbybakken og Jørnsebakken til Tollboden, eller fra Ullerud og ned Linna til Torvet. Tøffinger tok også Buggebakken og Seimbakken i ett jafs uten brems. Det var ikke snakk om å ta buss eller heis opp bakkene. Man gikk til Ottarsrud og Øre med tunge beksømstøvler og kjelke og styrestang på slep.

Småungene hadde ofte fancy kjelker der nevenyttige foreldre hadde bygget på styrehus av margarinkasser. Det vrimlet også av skøytekelker med to skøyter bak og en foran til å styre med. Noen var lagd av ungene selv og noen med hjelp av foreldre eller naboer. Det var ikke snakk om å kjøpe. Du verden hvor morsomt det var å kappkjøre ned Jørnsebakken fra kjøpmann Evensen og Bøhler.

Hopp for ungene dukket opp i alle bakkene, som det er mange av i Drøbak, mens ungdommen forsøkte seg i de større bakkene ved Sagajordet og noen i Trollbakken. Det var flere tunge snøvintre i tredveårene, og langrenn ble holdt i byens gater, men ellers hadde man skiterreng helt fra Brunskauken, over Sogsti mot Trollbakken. Det var ikke hus der den gangen. Og man hadde jo hele marka slik som nå.

To karer på ski i Løktabakken der inngangen til Rehabiliteringssenteret i dag ligger.

Bankløkka var den store skøytearenaen om vinteren. Den ble måket og sprøytet. Skøyter dyrket man ellers på Holmedammen nedenfor Lensmannsgården. Der klang det i «blikkspann», mens noen hadde snabelskøyter og skruskøyter som stod høyt på ønskelisten til jul. Men ikke bare skøytearenaene ble brukt. Når holka la seg i bakkene, brukte mange «gale» gutter glattisen til å sette utfor bakkene på skøyter. Det resulterte ofte i både skrubbsår og blodige neser.

Om sommeren var Bankløkka den store fotballplassen. Men gatene ble også brukt, og senere «Sletta» på Seiersten.

Når man sammenlikner barna i mellomkrigstiden og nå, er det ikke så store forskjeller å se. Da som nå, ligger fjorden der, og frister til bading.

Det er da noe som er som før!

Rolfot

Frogn trygdekontor inn i nye lokaler

Trygdekontoret flyttet fra Drøbak sentrum til Seiersten sentrum i januar

– Etter 18 år under samme tak gleder vi oss til å møte brukerne i våre nye lokaler, sier trygdesjef Inger Lise Fagerli (bildet t.h.).
– Kontorlokalene som vi nå har tatt i bruk er totalt på 530 m², ligger i 1. etg., og har egen inngangsrampe for rullestolbrukere. Vår hovedutfordring under tilretteleggingen av våre nye lokaler var å gi alle brukere muligheten til enkeltvis å komme frem til skranken og legge frem sitt budskap uforstyrret. Vi har også fått etablert et trivelig venterom med et kønummersystem for dem som må vente på tur, sier Fagerli.

– Vil ventetiden for svar på søknader nå bli redusert?

– Den 2. mai 2000 var en merkedag for trygdeetaten i Akershus, sier trygdesjefen. – Fra den dagen ga vi ut **serviceerklæringer**. Den største utfordringen i arbeidet med serviceerklæringene har vært å få ned svartidene. Venting på svar er det brukerne er minst fornøyd med.

Både i 1999 og i 2000 har behandlingstiden gått markert ned i Frogn, sier Fagerli, som mener at svartidene kan forkortes ytterligere.

– Svartider – hva er det?

– Med svartid menes den tiden det tar fra ditt trygdekontor eller hjelpemiddelsentralen mottar søknaden, til vedtaket er fattet. I saker som ikke kan avgjøres innen en måned, får du skriftlig melding om når søknaden vil være ferdigbehandlet.

– Hvilken service kan jeg forvente når jeg kontakter trygdekontoret?

Inger Lise Fagerli viser med glede frem Trygdeetatens Serviceerklæring som sier:

Når du ringer oss – skal du raskt få kontakt med oss, og du får snakke med en saksbehandler som kan hjelpe deg. Hvis vi ikke kan hjelpe deg med en gang, gjør vi avtale om å ringe deg tilbake.

Når du besøker oss – skal du innen 10 minutter få hjelp. Vil det ta lengre tid, får du beskjed om dette og når vi kan hjelpe deg. Ventetid kan unngås ved at du på forhånd sørger for timeavtale med saksbehandler. I alle våre trygdekontorer og i hjelpemiddelsentralen er det montert teleslynge for hørselshemmede.

Når du skriver til oss – skal henvendelser blir besvart innen én måned. Dersom det vil ta lengre tid, vil du få en skriftlig orientering som inneholder opplysninger om når endelig svar vil foreligge.

Hjemmebesøk – kan avtales hvis du av helsemessige årsaker har vanskeligheter med å komme til trygdekontoret eller hjelpemiddelsentralen.

Fra resepsjonen, her Kari-Mette Solheim.

R.D Romslige kontorer, her Klara Johannessen.

Fakta om Frogn kommune pr. oktober 2000

Antall innbyggere	12 991
Antall sykepengetilfeller – kvinner og menn – utover to uker	257
Antall uførepensjonister	560
Antall alderspensjonister	1 313
Antall gjenlevende ektefeller under 67 år som får støtte	76
Antall barnpensjonister	40
Antall ugifte forsørgere	55
Antall skilte og separerte forsørgere	30
Kontantstøtteutbetalinger i september 2000:	
Antall mottakere	245
Sum månedsbeløp kr. 700.800	
Antall ansatte ved Frogn trygdekontor	13

Hva mener brukerne?

Karen Lande, pensjonist. Jeg er imponert over de nye og trivelige lokalene, her får en sitte uforstyrret og legge frem sin sak. Nær bussholdeplass – og uten tunge trapper. Og gode parkeringsforhold!

FRIVILLIG KONTINGENT

Pensjonist-nytt utkommer 4 ganger i året – med 32 sider hver gang. Bladet utgis av pensjonister ved Eldresenteret, som påtar seg redaksjon og distribusjon gratis.

Bladet sendes til alle over 66 år i vår kommune. Som et bidrag til å dekke trykningsutgiftene vil vi sette stor pris på et lite beløp – én gang i året – like gjerne kr. 25,- som kr. 100,-. Vi vedlegger en betalingsblankett.

Vennlig hilsen redaksjonen

«Det gjelder å få andre til å betale for seg»

Ville det ikke være fint hvis vi betaler faste regninger for deg til rett tid, samtidig som du har kontroll over utbetalingene?

Med AvtaleGiro er det nettopp det som skjer. I god tid før forfall sender vi deg forhåndsmelding om hvem du skal betale til, når du skal betale og hva det gjelder. Du kan bruke Kontofonen hvis du vil utsette betalingen av en bestemt regning. Oversikt over alle betalte regninger står på kontoutskriften din hver måned. Den gjelder som kvittering.

Stikk innom og spør oss om AvtaleGiro. Vi hjelper deg i gang, så du kan glemme de faste regningene dine.

AvtaleGiro

**Gjensidige NOR
Sparebank**

Elskovsmoreller i Drøbak!

Det er skrevet mye i Pensjonist-nytt om moreller, morelltrær og om guttene som solgte moreller til passasjerer på fjordbåtene der de opptil 20 ganger i døgnet la til brygga i Drøbak.

Men at Drøbaks-moreller skulle starte den store kjærligheten mellom berømteter, er nytt.

Pensjonist-nytt har jo også fortalt om Edvard Munchs forskjellige besøk i Drøbak, men nytt er også hans tilknytning til Drøbak-morellene, og ikke minst at en kvinne fristet ham i Drøbak – ikke med epler, men nettopp med moreller.

Dette kommer frem i forbindelse med en stormønstring av kunstnerens hovedverk på Munch-museet, og en bok dets daglige leder, Arne Eggum har skrevet i anledningen «Edvard Munch – Livsfrisen».

Munch skriver i sine litterære dagbøker i detalj om sitt kjærlighetsforhold til Mille Thaulow, senere svigerinne av

maleren Frits Thaulow. Munch var nettopp kommet hjem fra en tre ukers tur i Paris 1885. Han ser henne på kaia, og de møtes på fjordbåten. I Drøbak kjøper Mille moreller og byr den unge og nokså uskyldige Edvard, heter det.

Edvard blir besatt av henne, og det utvikler seg til et kjærlighetsforhold som fortsetter om høsten i Kristiania, men ved juletider er alt forbi.

VG utdyper saken slik: Forholdet skulle komme til å merke ham for år fremover, og erindringsbildene av disse smertelige

situasjonene blir basis for en rekke av bildene som samlet skulle utgjøre hans hovedverk. Bildene var hovedmotiver fra 1890-tallet. De fire grunnene fikk her undertitler: *Kjærlighetens kime, Kjærligheten som blomstrer og forgår, Livsangst og Død.*

Ja, hva kan ikke moreller fra bryggen i Drøbak forårsake av stor kunst. *Rolfot*

DIN BANK I NÆRMILJØET

Avd. Frogn
Torggt. – 1440 Drøbak
Tlf.: 64 93 79 50 • Fax.: 64 93 79 60

**Gjensidige NOR
Sparebank**

Krocketønna

Den lille gatestubben som går fra Kirkegaten ned til Båthavna bærer offisielt og på folkemunne det morsomme navnet «Krocketønna». Men hva betyr navnet? På riktig gamle bykart står det oppført Kruke-tunna, men det

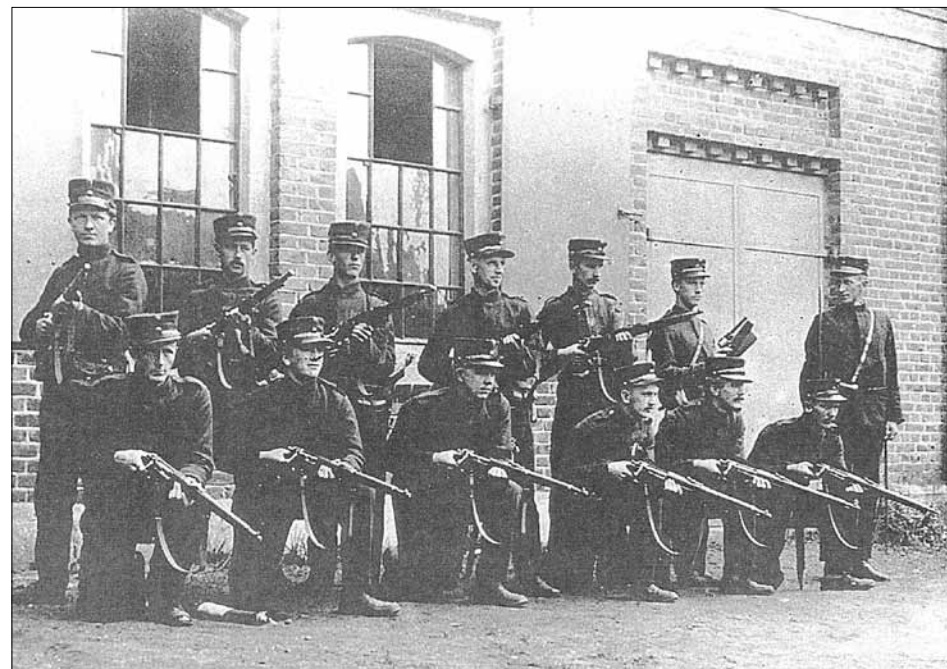
hjelper oss ikke meget. Kanskje satt fiskerkonene her og agnet bakkene for mennene sine. Da brukte man «avskjæringer», dvs halve tønner til å kveile linen opp i mens fortom og krok med agnet på ble huket fast på tønnekanten. Senere gikk man over til å bruke stamper, som var litt lettere å bringe ombord i snekkene.

En ettermiddag i sommer gikk jeg opp Krocketønna og funderte på dette navnet. Da så jeg plutselig kroken på veien og tok fotografiet som vi gjengir her. Vel, det er ment som en spøk, men det som er alvor er at Krocketønna har fostret to viktige bedrifter:

Lyskasternes Maskinstasjon i 1896 og Drøbak Båtforenings Maritime Samlinger i 1988.

Den gamle kraftstasjonen i Krocketønna fikk nytt liv da Drøbak Båtforening og

Tore Hartmann Eriksen i 1988 overtok lokalene for å etablere «Drøbak Båtforenings Maritime Samlinger: Museets dører står alltid åpne».

Først lå det her et dampdrevet kraftverk som Oscarsborg Festning etablerte allerede i 1896, altså 16 år før Drøbak fikk elektrisk lys.

Kraftverket var kullfyrt, produserte damp som drev to generatorer. Disse leverte likestrøm til de tre lyskasterne som festningen hadde rigget til – en ved Molo B, en i grotten nord for Jentebukta og en ved Varmbadet.

Vi gjengir her et fotografi som viser den militære vaktstyrken med løytnant Løvik (far til Målsa Thorbjørnsen) som sjef. Lyskasterne var et viktig element i forsvaret av Drøbaksundet. Det var i full drift under mobiliseringen i 1905. Likeledes

under 1. verdenskrig. 9. april 1940 hadde man montert en moderne lyskaster ombord på et av festningens kranfartøyer, som lå ved Molo B. Lyskasteren belyste krysseren «Blücher». Like etter smalt det!

Gode tilbud og hurtig handel
i butikkene du kjenner

MEGA

HEER – TELEFON 64 90 53 00

Trygve Aasheim

Manufaktur – Konfeksjon

Telefon 64 93 01 07
1440 Drøbak

Sogsti Plantesenter
Sogstiveien – 1440 Drøbak

SKOMAKER

O. Pedersen Eftf.

SKOMAKERVERKSTED/SKO BUTIKK

Lindruppbk. 11
1440 Drøbak
Tlf. 64 93 14 46

Støtt våre
annonsører
– de støtter oss!

STOR UTSTILLING
Alt på ett sted
– kan leveres ferdig montert
Kontakt Fagsenteret for peiser og ovner

Torggt. 6, 1440 Drøbak
Tlf 64 93 47 50, Fax 64 93 50 70

**3D ELEKTRO
SENTER**

RADIO, TV, VIDEO, PARABOLANTENNER

SEIERSTEN SENTRUM 2, 1440 DRØBAK. TLF. 64 93 08 68
ÅPENT 09.00 - 17.00 TORS DAG 09.00 - 19.00 LØRDAG 10.00 - 14.00

Godt nytt fra Eldresenteret

Turprogram våren 2001

15. mars

Aurskog og Bjørkelangen med kulturelt besøk på Søndre Haneborg gård.

Avreise kl 09.00 fra Eldresenteret i Drøbak.

Hjemreise ca. kl 18.00-19.00.

Første stopp er Aur gamle Prestegård. her blir det servert kaffe og rundstykke.

Vertskapet forteller om gården historie.

Det vil også bli et lite besøk på Livs vevstue. Videre reiser vi til Søndre Haneborg Gård hvor det blir servert middag.

Pris 485,- pr person (prisen forutsetter minst 25 deltakere).

3.-6. mai

Tur til Bergen. Informasjon kommer vi tilbake til.

August

Dagstur til Koster. Turen vil bli arrangert rett etter endt skoleferie. Tidspunkt og pris blir annonsert i Akershus Amtstidende og ved oppslag på Eldresenteret.

Akvarellkurs

på Frogn Eldresenter, Arbeidssstua
kl 11.00-13.00.

Kurset går over 8 ganger med 8 kursdeltakere.

Kursleder er aktivtør Barbro Osmo.

Kursstart var 12. februar, men er det mange nok interesserte, vil flere kurs settes i gang senere.

Kurset er gratis, men deltakerne må selv bekoste materiell. Aktivtøren er behjelpelig med å skaffe materiell.

Interesserte kan ta kontakt med Barbro på telefon 64 93 24 31.

Teaterprogram våren 2001

24. mars – Skjærgårdsflørt på Det Norske Teater. Pris pr. person kr 220,-

7. april – Apostlenes gjerninger, Oslo Nye Teater. Pris pr. person kr 240,-

7. juni – Flaggermusen, Den Norske Opera. Pris pr. person kr 310,-

Det går buss fra Eldresenteret til alle forestillingene. påmelding skjer når Eldresenteret har annonsert i Akershus Amtstidende under «Frogn kommune informerer». Husk påmeldings- og betalingsfristene.

Haslum gård og noen av dens eiere

– Av Solveig Lund –

Nok en gang er det Christiania-borgere som overtar, og nok en gang er det en dansk innvandrer! Fritz Heinrich Frølich, gründer i Christiania, kjent for sine mangeartede prosjekter (Eidsvollbanen, tapetfabrikk, stikkerproduksjon, vigorittfabrikk, fyrstikkfabrikk, eier av Lovisenberg og St. Hanshaugen i Oslo, stifter av og banksjef i Kredittkassen), har funnet ut at is er tingen. På Haslum er det velegnet å bygge det siste nye: isdammer. Lordene i England og Skottland trenger god is til whiskyen sin – og kanskje noen byhusmødre blir lykkelige for å få mulighet til å oppbevare melken kald gjennom varme sommerdager? Dessuten har han en ung sønn som har utdannet seg til gartner i Tyskland. Han trenger et sted å produsere blomster og andre gartneriprodukter han akter å selge i Christiania.

I 1871 skjer det. Samme dag som gården overdras til Frølich, blir den delt i to: Haslumtangen blir bruksnr. 1 og Haslum bruksnr. 2. På Haslumtangen settes det i gang stor byggevirkomhet. Det store lune jordet som strekker seg fra

Haslumviken til Blylaget blir gravd ut, og store jordvoller blir bygd i hver ende. Jordet blir delt med en tilsvarende jordvoll, slik at det danner seg to dammer – en liten og en stor. Både nord og sør for dammene bygges det store ishus. Restene av det største, på nordsiden, kan ses godt fremdeles. Isrenner ble bygd for å frakte isen fra dammene og ned til ishusene. I jordvollene var det luker for å få tømt dammene for vann om våren. Da kunne de bli rensket for rusk og rask og dekket med fin sand på bunnen. Isen måtte være klar og fin. Oppe i lia, ved en liten foss i Hasla, ble det laget en demning, og derfra ble vannet fra elva ledet i en lang trerenne ned til dammene om høsten.

Det var viktig at vannet var klart slik at isen ble av førsteklasses kvalitet. Isskjæringen på seinvinteren gav kjærkommen inntekt til småbrukere og andre i distriktet, og god inntekt til Frølichsselskapet.

Resten av gården ble drevet av sønnen Fritz. Han var i høyeste grad sønn av sin far, like oppfinnsom og like nysgjerrig på å prøve ut nye ting. Men han kom ikke ordentlig i gang med hagebruket sitt i 1870-åra, for vekst og tilbakegang svingte med konjunktorene ute i verden.

Frølich-familien ble rammet av konkurs på slutten av 1870-årene. Eiendommen kom over på andre hender. Isdammene ble overtatt av Søren Parr i 1881, og gården som Fritz Frølich hadde drevet, ble igjen delt i to.

Men den unge gartneren, som nå var

gift og hadde barn, fikk kapital til å kjøpe tilbake den delen av Haslum som han hadde begynt å drive 10 år før. Etter hvert vokste Haslum hagebruksskole frem. Fritz Frølich, hans kone Hansine og alle barna skapte nå en virksomhet med så mange forskjellige områder at det vil føre altfor langt å fortelle om, men noe må nevnes. Frølich var ikke bare interessert i å dyrke frukt og grønnsaker, han var også levende opptatt av hvordan en kunne ta vare på avlingen ut sesongen. Han innredet hermetikkfabrikk i kjelleren på Haslum og startet produksjon av erter i boks. Det må ha vært hardt arbeid mens sesongen varte, for ertene måtte hermetiseres samme dag som de var høstet inn. Han kom også på ideen om at grønnsakene kunne tørkes og innredet grønnsak-tørkeri i en bygning nede ved stranden med dampkjele og tørkeovner under hvert tørkeskap. Her ble det fyr med ved, og det hendte at det var mer enn veden som brant... Men varen ble svært bra, og via firmaet A/S Fr. Meyer i Oslo leverte han grønnsaker bl.a. til hæren.

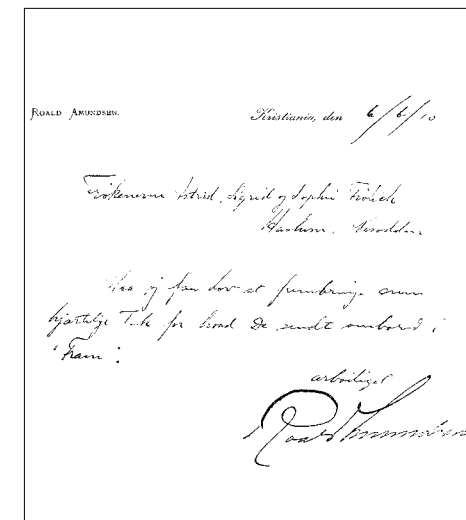
Antagelig nøy også Roald Amundsen godt av denne grønnsakproduksjonen som fortsatte etter at Frølich døde i 1903. Gamle folk i distriktet mener bestemt at Amundsen hadde med seg både tørkede grønnsaker og tørkede epler på sin sydpolferd. Noe var det i alle fall, det viser takkekortet han sendte til frøknene Astrid, Sigrid og Sophie Frølich 6.6.1910.

Men minnet om familien Frølichs virksomhet på Haslum er fremdeles levende nord i bygda, og i mange hager står det vakre bevis på virksomheten: frukttrær, bærbusker og blomster som ble formert og solgt fra Haslum hagebrukskole.

Isdammene ligger fremdeles på Haslumtangen som idylliske perler, i Sindingbukta nord for Haslumtangen vasser badende på hollandsk sand som ble brukt som ballast når iskutene vendte tilbake fra kontinentet, og på stranda i Solbukta legger badegjestene solsenger og badehåndklær oppå ruinene av ishuset.

I dag er Haslum delt opp i utrolig mange bruksnumre, og av gården er det bare våningshuset, drengestua og forpakterboligen som står igjen. Også disse har forskjellige eiere.

De store jordene som før 1. verdenskrig var dekket av over 2000 frukttrær, er nå bebygd med sommerboliger, og i åsen hvor kuer, sauer og geiter hadde beitemark, ligger hyttene tett i tett. Men ennå er skogen der, Hasla hopper og spretter fremdeles nedover lia og sjøørreten gyter oppe under fossen. Somrene er fremdeles varme, og isen legger seg – stort sett – på fjorden om vinteren. Naturen og betingelsene er de samme, selv om tidene har forandret bruken.

Teater på Kino'n

Det er mange i Drøbak som har stått på de skrå bredder på Kinoen i Drøbak og vist sine ferdigheter som skuespillere. Så også medlemmer av Drøbak Damekor. Det viste seg at damene ikke bare hadde sang i strupen. Når det gjaldt tok de utfordringen med å opptre på scenen.

Damekoret skulle på turné utenlands for å vise hva de stod for, men vi trengte penger til reisekassen, for det var mange land vi skulle besøke. Marit Kolberg (senere Tennfjord), vår dyktige leder siden starten i 1943, var en drivkraft. Henne lyttet vi til. Der ble vi hørt. Det var ikke nei i noens munn da forslaget kom om å spille teater – og Kinoens scene ble inntatt.

Dette fotografiet viser aktørene i det lille stykket «Vekkeruret» – med forviklinger om ung kjærlighet: En grim fader og moder ville ikke godkjenne å få en løytnant til svigersønn.

Jeg var løytnanten, iført uniformen til sorenskriver Qvigstad. Jeg husker jeg gikk en tur med min utkårede og replikken sitter enda: «Dette er vår siste spasetur frøken». Min utkårede var Unni Dirro (nå Bøhlerengen).

En venn, en urmaker distré og vimsete, var løytnantens rival. Heldigvis falt urmakeren (Vilfrid Dirro) for en annen søt pike (Ragnhild Karlsen) så det ordnet seg etterhvert – med litt hjelp fra en fornem og viktig hushjelp (Doris

Fortsettelse side 30

Askholmene

Denne bitte lille øygruppen, snaue to kilometer nord for Oscarsborg, ligger i Frogn kommune. En gang på 1800-tallet forsøkte Niels Carlsen å anlegge en østersfarm der, men uvedkommende plukket opp østersen så snart den var satt ut. Det er ingen som bor på Askholmene, så det er ingen skatteinntekt å få derfra.

For folk flest er de vel mest kjent på grunn av hendelsen 9. april 1940, da det tyske krigsskipet Blücher sank rett syd for Askholmene etter den bekomst krysseren fikk under forsøket på å forsere Oscarsborg. Skipet ligger på 90 m dyp. For tyskerne var det et sviende nederlag, det første etter at Tyskland hadde satt i gang 2. verdenskrig. Nær 1000 mann omkom.

I juli 1940 reiste tyskerne et minnesmerke på Askholmene, tegnet og utført av tyskere på Oscarsborg. Hver 9. april dro en avdeling over til Askholmene, la ned krans og mintes dem som omkom.

Etter krigens slutt i 1945 fikk Askholmene besøk av et par amerikanske offiserer. Minnesmerket som var bygget av tre, var da i dårlig stand, og den

amerikanske majoren gikk til angrep og sparket det i stykker. Han tok med seg hakekorset og sverdet som souvenir.

BM

LAURITS KARLSEN & SØNN AS

OLJE • PARAFIN • SERVICE

Pensjonister får rabatt!

Ring 64 93 17 55

og snakk med din lokalleverandør

 	<p style="text-align: center;">FØLG MED I</p> <p style="text-align: center;"> AMTSTIDENDE</p>
<p>Kom innom til en hyggelig prat om vårt fordelsprogram</p> <p style="text-align: center;">KARAT</p> <p>Vi har mulighetene, du har valget.</p> <p>Den norske Bank TELEFON 64 93 76 00</p>	<p style="text-align: center;"><i>«Aktiviteten»</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Forretningen i Niels Carlsensgt. hvor pensjonister og trygdede selger sine vakre håndarbeider.</i></p> <p style="text-align: center;">Niels Carlsensgate – 1440 Drøbak</p>
<p style="text-align: center;">GRØNTHUSET DRØBAK FRUKT- OG GRØNTTORG</p> <p style="text-align: center;">PAVELSGÅRDEN – STORGT. 7 TLF. 64 93 02 88</p>	<p style="text-align: center;">REMA 1000</p> <p style="text-align: center;"><i>Vinner kampen mot høye priser!</i></p> <p style="text-align: center;">HVERDAGER KL 09 – 20 LØRDAGER KL 09 – 18</p>
 <p style="text-align: center;">Torggaten 3 – 1440 Drøbak Telefon 64 93 00 84</p>	 <p style="text-align: center;">Broderi og garn – kunstige blomster m.m. Vi har det meste.....for de fleste!</p>

Når grisen skulle slaktes hjemme

Det var om å gjøre å få grisen ut av fjøset uten at grisen skrek. Den ble lokket ut. Fikk gå å snuse litt, men likte ikke trynetommen. Jeg tror hjemmeslakting – foretatt av kyndige folk – er den beste og mest humane slaktemåten. Gris som slaktes uten å bli skremt er mye bedre i smak og gir mer holdbart fleisk.

Her har jeg et eksempel, når amatører skal vise at de kan, for sånn gjorde de «over there». Når jeg tenker på slakteepisoden på Nordigarden i ei annen bygd rundt 1960, grøsser jeg enda.

Oslo Børs leste opp kurser og priser daglig i radio: pund 19,90, dollar 4 kroner. Deretter fulgte kjøtt og fleskeprisene. Prima fleisk kr 1,73 pr. kg. ved eventuell forringelse pga hjemmeslakting eller ved transport, gjøres det trekk i prisen. Hadde den grisen jeg nå skal fortelle om vært bydd fram for salg, tror jeg den ville blitt vraka.

Det hadde seg slik at bror min tok seg jobb som gårdsgutt hos en norskamerikaner som var kommet tilbake til Norge etter krigen. Til USA reiste han som ung gutt og tok nytt land i et indianerreservat. der borte hadde de egne måter å drive husdyrhold på. «om sommeren var det ofte mye fluer i fjøset. Da spikret vi igjen vinduene – for fluene likte seg ikke når det var mørkt», fortalte han.

Bror min kunne ikke fordra at noen drepte dyr. Han kalte meg morder når vi slaktet til jul. Nå var han hos norskamerikaneren. Det nærmet seg jul

og grisene skulle slaktes. «Skal du ikke ha tak i en slakter?», spurte bror min. «Well, det greier vi sjøl». Amerikaneren hadde vært i byen og kjøpt slaktemaske med salongpatroner. Bror min hadde nektet å hjelpe til hvis han brukte øksa for å slå ihjel grisen.

Den store dagen var kommet. De hadde fått tak i et gammelt oljefat og slo ut den ene enden. De satte fatet på noen steiner for å varme vann. Et solid bål under – og vannet kokte.

Når vi slaktet gris og den skulle avbustes (skoldes), ble grisen lagt på ei bære. Kokende vann ble da tømmt på grisen med en kaffekjele til busta slapp og ble skrapet bort med kniv.

Well, «over there», dupper vi grisen ned i vannet. Vi bruker hesten, tar et par hestetommer, trer gjennom en talje, fester tauet til et bakben på grisen. Kjører hesten fram, rygger tilbake forsiktig og slipper grisen ned i tønna. Men så enkelt gikk det ikke denne gangen.

Grisen er hentet ut. Amerikaneren setter slaktemaska på grisen og trekker av. Poff, sa det. grisen sa nøff, ristet på hodet og skjønte ingenting. «Du har for dårlige patroner», sa bror min.

«Ta hit øksa!» Han får den og slår grisen i hodet. Grisen stuper og blir liggende. Stikkingen gikk ikke helt etter oppskriften. Det var vanskelig å få blod ut av denne grisen, men litt kom det. Til slutt sluttet den å sparke. Bror min var da så sint at han sa:

Fortsettelse side 30

 <p>RIMI Drøbak, Sentrumsbygget Hverdager kl. 9 – 20 Lørdager kl. 9 – 18</p>	<p><i>Drøbak Gullsmie</i> Tore H. Eriksen</p> <p>Wienerbrødskjæringa 1440 Drøbak</p>
 <p>Mer for pengene G-SPORT DRØBAK</p> <p>DRØBAK CITY TLF. 64 93 09 84</p>	<p>VELKOMMEN TIL SKIPPERSTUEN DRØBAK</p> <p>STEDET MED MILJØ TELEFON 64 93 07 03</p>
 <p>Fotograf Øyvind Joar Pettersen FOTO Storgt. 4, 1440 Drøbak, Tlf/Fax 64932128</p>	<p>Alt under ett tak! JERNIA – ASKAUTRUD</p> <p>TELEFON: 64 93 00 34 TORGGATEN 4 – 1440 DRØBAK</p>
<p>HAGELAND Drøbak Hagesenter AS</p> <p>Storgaten 22, 1440 Drøbak Telefon: 64 93 03 59</p>	<p>Bryllup FOTOGRAFEN <i>Kjell Chr. Gripstad</i></p> <p>Osloveien 5, 1440 Drøbak. Tlf. 64 93 21 14</p>
<p>Velkommen til</p> <p>Midt på Torget i Drøbak</p> <p>Torget 7 - Drøbak Tlf 64 93 15 18</p> 	 <p>Finans a.s</p>
<p>DR. KJELL A. DALBY Spesialist i øre – nese – hals</p> <p>Telefon 64 93 23 06 Storgaten 1 1440 Drøbak</p>	<p><i>På Kumlegaarden spiser du godt</i></p> <p>Niels Carlsensgt. 11 – 1440 Drøbak Telefon 64 93 15 04</p>

En perle i Kirkegaten

Nå lyser den mot oss – bygningen tvers av Bankløkka – som fylkeskulturkontoret nektet å gi tillatelse til å bli restaurert i den stil som preger den gamle trehusbebyggelsen i Kirkegaten. Ideen bak fylkets veto var ønsket om å vise hvordan man tenkte «stil» i 1960-årene!

Sissel og Jan Våge kjøpte for vel to år siden eiendommen Kirkegaten 6. I 1960 var første etasje bygget om for å huse en frisørsalong. Våge ønsket å bringe huset tilbake i tilpasset stil, men fikk som sagt nei fra fylkesmyndighetene. Gamle Drøbakfolk ristet på hodet over fylkets innstilling og Jan og Sissel ga seg ikke. De kjempet tappert videre for sin restaureringsplan med full støtte fra befolkningen – og vant. Høsten 2000 tok de fatt på arbeidet og nylig er den utvendige ombygningen ferdig med tidsriktige vinduer og panel. Taket er reparert og

snart er hovedinngangen fra gaten på plass og vil fremheve det gamle erverdige trehuset som skriver seg fra slutten av 1700 tallet.

Fra veistubben inn til Tamburbakken og frem til Kirken har vi nå fått en praktfull husrekke; godt skjermet av Lindealleen langs parkeringsplassen på Bankløkka,

Pensjonist-nytt gratulerer med resultatet. Når man forfekter en idé som er gjennomtenkt og i tråd med tradisjon og lokalbefolkningens forståelse, nytter det å kjempe.

For ikke så mange år siden førte Jan-Kåre Øien en lignende kamp for å bevare og restaurere bygningen i Osloveien 3 som var kondemnert av myndighetene, det samme gjaldt Solberggården i Båthavna og Nordveien 1. Bygninger som var dømt til riving, men hvor man kjempet og vant. Drøbak har fått verdige

og vakre hus som passer inn i totalbildet av den enestående trebebyggelsen. B.M.

Forsettelse fra side 24 Teater på Kino'n

Samuelson) som gikk sin frue, moderen (Harriet Anderssen) og faderen (Aud Jacobsen) til hånde.

En lykkelig slutt altså, og dette måtte foreviges, så fotograf Gunvor Johansen ordnet et foto til familie-albumet.

Bildet på side 24 viser hele ensemblet samlet før teppefall og med applausen i ørene!

Ja, dette var i hine tider med noe vi kunne more oss over.

Det ble penger til reisekasse, og vi kunne dra ut på «sangens vinger» og få anerkjennelse for det vi egentlig skulle; syngende med i Drøbak Damekor.

R.J.

Forsettelse fra side 27 Da grisen skulle slaktes

«Hadde det vært rett skulle du ha liggi dau ved siden av grisen du aul!».

Snaren var satt på bakbenet til grisen. Hesten rykket fram og grisen ble heist opp. Dette ser hesten, den blir redd og rykker til slik at tauet ryker. Grisen detter ned i tønna så vannspruten står til vær. Heldigvis stod ingen i nærheten så ingen ble brannskadet.

For å få opp grisen, måtte de nå velte tønna. Da får de se at oljefatet ikke var rengjort. Det var oljesøl på hele grisen.

Det ble mørkt før de var ferdige med slaktinga. det var siste gang amerikaneren sa: «Well, dette greier vi sjøl» – når det gjaldt slakting. Siden sendte han bud på en kvalifisert slakter.

K.G., Nordre Frogn

Fortsettelse fra side 5: Hovedbygningen fra Søndre Børsum

forærte hans mor dem en ny trapp som var bedre å gå i. Den gamle trappen hadde høye opptrinn og korte inntrinn. Merker etter denne kan sees på veggen under trappa. Det var også kott under trappa.

Soverommet over dagligstua var barnerom. Det hadde malte murvegger. Barna syntes at huset var kaldt. En av dem skal ha sagt: Jeg hadde frakk og sokker ved siden av senga mi, det tok jeg på meg og sprang ned på kjøkkenet for å kle på meg for der var det alltid varmt.

Det okergule rommet har nå utstilling av tekstilredskap. Veggene er panelt. Tidligere var dette rommet delt i to. Kjuus hadde soverom nærmest gangen. Det var disse to rommene han siden leide ut til gårdsfolk. Familien Aas hadde soverom og vevrom samme sted.

Kammerset rett over gangen har vært klesloft. På museet står det som sengkammers.

Loftsrommet over finstua ble brukt som tørkeloft. En stor maskinrulle sto i sydøstre hjørne da Kjuus overtok gården.

Børsumbygningen er vel verd et besøk. Den er innredet med gårdsmøbler og husgeråd fra hele Folloregionen.

Museet er åpent for omvisning mai-september tirsd.-fred kl 11-16, lørd. og sønd. kl. 12-16. Grupper mottas etter avtale. Museet har også husmannsplass, skolestue, skysstasjon og skiftende utstillinger i hovedhuset. Der kan man også kjøpe kaffe og vafler.

Hege Bodahl

Holt-furua

Ine på skauen mellom Holt gård og Stubberudskauen – på «Fauleåsen» – kneiser fremdeles en av de gamle kjente furuene. I «gamle dager» gikk det en skiløype fra Dammen – ved enden av nåværende lysløype – videre innover til Bølertoppen. Blir det nok snø i vinter, kan det hende at de spreke gutta som preparerer lysløypa, kjører opp et spor helt inn til Bøler.

Når du har passert nordsiden av Holt gård, stiger terrenget, og når du har

forsert de siste kneikene, ligger eller rettere står Holt-furua like ved. Men først må du ta av fra løypa og gå et par hundre meter rett sørover. Vanligvis er det ikke mange som tar bryet med å trække opp løype inn til furua – men det er bryet verdt.

I «gamle dager» var Holt-furua synlig fra mange steder i Frogn. Den ruvet med sin karakteristiske grønne dusk i toppen på det høyeste punktet

på Fauleåsen. I dag er skogen rundt vokst til og furua er ikke lenger synlig på avstand. Du må helt innpå. Dusken er borte og øverste del av treet er uten bark og helt svart – som om det skulle være svidd. Kanskje er det gått tyri i toppen, for den har holdt seg slik siden like etter siste krig.

Nederst på stammen er det for lenge siden skåret inn initialer, fortsatt tydlige og lesbare, men hvem de forteller om, vet jeg ikke.

Holt-furua – eller Faule-furua, som noen kaller den – står på Holt gårds grunn. jeg har snakket med gårdbruker Bjørn Holt. Han mener at furua kan være et par hundre år gammel.

Når du neste gang legger ut på en skitur til Bølertoppen, bør du ta deg tid til en avstikker å prøve og finne den. Kanskje finner du et enslig spor etter meg. Jeg pleier å gå opp et spor rundt treet.

Bernhard

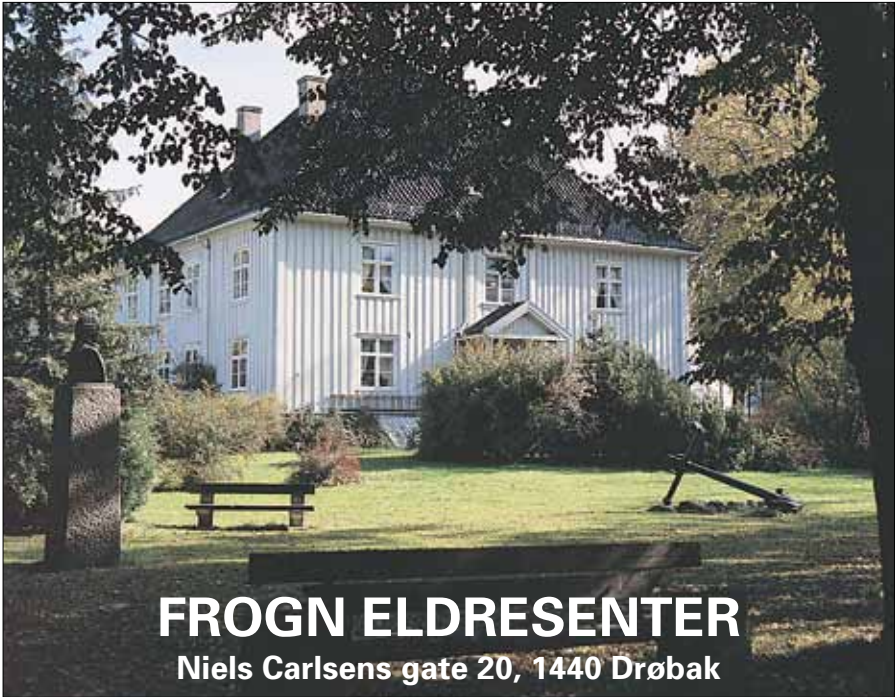

Returpostadresse:

Frogn Eldresenter

Postboks 328

1441 Drøbak

FROGN ELDTRESENER

Niels Carlsens gate 20, 1440 Drøbak

Hårpleie: Tirsdag, onsdag, torsdag og fredag kl. 09.00 – 14.00

Fotpleie: Tirsdag, onsdag og torsdag kl. 08.30 – 15.00

Advokathjelp: Etter avtale

Retting av tøy: Onsdag kl. 10.00 – 13.00

Arbeidsstue: Mandag, tirsdag, onsdag og fredag kl. 10.00 – 14.00

Kafeteria: Man., tirs., ons., fre. 09.30 – 13.30, lørd. 09.30 – 13.00

Middag: Hver onsdag og fredag mellom kl. 12.00 – 13.00

Bridge: Hver tirsdag, begynner kl. 10.00

Transporttjeneste: Onsdag: Påmelding i Eldresenteret

Tur en dag i måneden: Annonseres spesielt

Kursvirksomhet, teater og konserter: Annonseres spesielt

Veiledning i bruk og stell av høreapparater. 1. mandag i måneden

Hobbysenteret i Kirkegaten: kl. 08.30 – 12.30

Tiltakene tilbys alle pensjonister og uføretrygdde i Frogn. Ring **64 93 24 31**

eller kom innom Eldresenteret. Kontortid: Man-fre 09.00-14.30. Torsdag stengt